పున్నామ నరకం

ప్రేమేంద్ర మిత్ర

కుర్రవాడికి ఏమీ నయంలేదు. దగ్గూ పడిసెం తగ్గితే గజ్జీ, గజ్జి పోతే లివరు, లివరువాపు తగ్గితే జ్వరము! నాలుగేళ్ళ కుర్రవాడికీ యముడికీ మధ్య లాగులాట పీకులాటగా ఉన్నది. కాళ్లూ చేతులూ ఊచలైనవి; ముఖం పాలిపోయింది; కళ్లు మాత్రం తళతళ మెరుస్తున్నవి — విశ్వంలో ఉన్న గ్లానిని, పరక్తినీ ప్రతిఫలింపజేస్తూ, అవి శిశువు కళ్ళు కావు; జీవితంలోని సమస్త తిక్తరసాలనూ సేవించి విరక్తిజెందిన వృద్ధుడు ఎవడో వాటిలో దాగున్నాడు; అందులో ఉన్న అసహాయతా, కాతరతా మాత్రమే శిశువువి!

ఎప్పుడూ ఒకటే ఏడుపూ, మారామూ! విసుగెత్తినప్పుడు చిత్ర కుర్రవాడిని వీపుమీద చరిచి "చావవన్నా చావవు! కొట్టీ కొట్టీ నా చేతులే నొప్పి పుడుతున్నై!" అనేది. కుర్రవాడు ఇంకా ఇంటికప్పు లేచేటట్టు అరిచేవాడు. పక్క మీద పండుకున్న వినయుడు మేలుకొని ఉన్నా నన్నట్టు అటూ ఇటూ పొర్లేవాడు; మాట్లాడేవాడు కాదు. ఇంతకు ముందు ఈ విషయమై భార్యతో పోట్లాడాడు కూడా. కాని ఇప్పుడు ఏమీ అనటంలేదు. భార్య విసుగుచెందటానికి కారణాలేమిటో అతనికీ తెలుసు. అతని హృదయం బాధపడేది.

కాని గత్యంతరం లేదు. వినయుకు వారఫ్‌లో గుమస్తా. వచ్చేజీతం ఇంటి ఖర్చులకే సరిపోదు. డాక్టరుకు ఏమిస్తాడు? అయినా ఆ లోపంకూడా ఉంచలేదు.

క్రూరవాడు ఆకాశం బద్దలయ్యేటట్టు అరుస్తున్నాడు. ఆ అరుపులో వేదన ఏమీ లేదు—ఈ ప్రపంచం మీద విద్రోహంతప్ప చిత్ర ఆ కోపంలో ఒక దెబ్బవేసినా తర్వాత చాలా లాలించి బెల్లించి కుర్రవాణ్ణి మైదువుచ్చాలని చూసేది. ఈ కేకలకు భర్తకు ఎక్కడ మెలకువ వస్తుందో అని భయపడేది. పాపం, పగలెల్లా చాకిరీ చేయటంవల్ల ఆమెకూ నిద్ర ముంచుకొచ్చేది; కుర్ర వాడు నోరు మూస్తేకదా! వాడికి లాలింపు అక్కర్లేదు; బొమ్మలు అక్కర్లేదు; తినుబండారాలు అక్కర్లేదు. వాడి అంతరంగంలో ఉన్న విద్వేష మంతా ఏడ్పుగా బయటికొస్తున్నది. ఆదేముపుకాదు—సృష్టికి శాపం!

వినయుడు నిద్రపోతున్నట్లు పండుకుని డాక్టరిచ్చిన సలహాను గురించి ఆలోచించేవాడు: "కుర్రవాణ్ణి 'వేంటి'కి తీసుకు వెళ్లాలట లేకపోతే లాభం లేదట!— తను ఎలా తీసుకెళ్లగలడు?" ఇక ఆలోచన ఆపి భార్య కుర్రవాణ్ణి లాలించటం వింటూ పడుకునేవాడు.

"మా నాయనకదూ, ఏడవమాకు రేపు నీకు ఎర్రటి మోటారు కారు కొని పెడతాను నువ్వు దాంట్లో కూర్చుని నడుపుదువుగాని —" కుర్రవాడు ఏమాత్రం ఊరుకునేవాడు కాదు. "నన్నెందుకు కొట్టావు?" అనేవాడు.

చిత్ర కుర్రవాణ్ణి చంకకు తీసుకుంటానికి చేతులు చాపి "మా తండ్రికదూ! మోటారుకారెక్కి 'బంయ్, బంయ్' అని హార్న్ వాయించుదువుగాని" అనేది.

కుర్రవాడు చేతులూ కాళ్లూ నేలకు కొట్టుతూ అదేపాట పాడేవాడు: "నన్నెందుకు కొట్టావు?"

కుర్రవాని మూర్ఖపుపట్టూ భార్య తెలివి తక్కువ లాలింపూ చూస్తే వినయుడికి నవ్వువచ్చేది కాని ఆ లాంతరు వెలుగులో భార్య ముఖంవంక చూసినప్పుడు చాలా బాధపడేవాడు. ముఖం గోడ వైపుకు పెట్టి మళ్ళీ ఆలోచనలో పడేవాడు: "తను వివాహం చేసుకోవటం తప్పా? ఏకాకిగాఉంటే జీవితం వ్యర్థమయ్యేదికాదా? ఇక మానవుడు కల్పించిన దారిద్ర్యంకోసం జీవితాన్ని నిష్ఫలం చేసుకోటం ఏమంత వివేకం?"

"నన్నెందుకు కొట్టావు?" అనే కుర్రవాడి చీత్కారంతో వినయుని ఆలోచనా శృంఖల తెగిపోయేది. "వీణ్ణి వేంటికి ఎక్కడకు తీసుకుపోవాలి?" వినయుడనేకచోట్లు తలుచుకునేవాడు కాని డబ్బో? భార్య దగ్గర ఉన్న నగలెల్లా రెండు గాజులు. అవి అమ్మినా వందకంటే

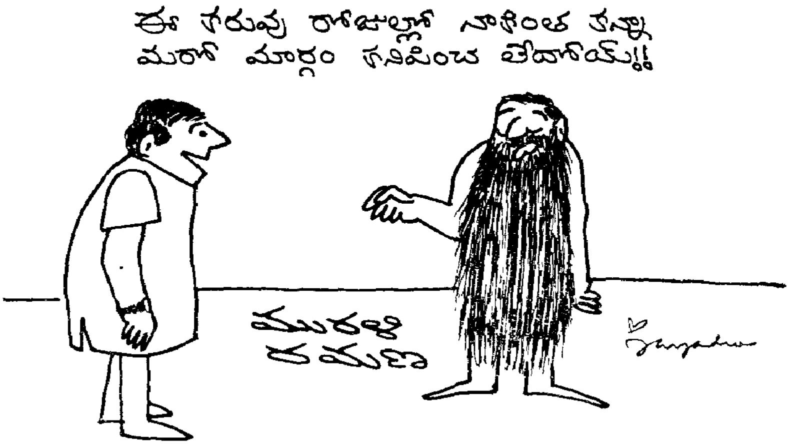

ఎక్కువరావు హాజీతో ఎన్నాళ్లు గడుస్తుంది?

కుర్రవాడు హఠం మానలేదు. వినయుడు లేచి కుర్రవాడి దగ్గరికి వచ్చాడు. కూర్చుని కునికిపాట్లు పడుతున్న చిత్ర కుర్రవాణ్ణి ఇంకొకటివేసి "కుదిరిందా రోగం? అందరినిద్రా పాడు చేశావు! ఎక్కడినించి పుట్టుకొచ్చావురా, నా కడుపున రాక్షసుడివి," అన్నది

"అబ్బ! మళ్ళీ కొట్టేవెందుకు?" అన్నాడు వినయుడు

"కొట్టను! అర్ధరాత్రిపూట దొంగలు పడ్డట్టు కేకలుపెట్టి ఇరుగుపొరుగును లేవగొట్టుతూ ఉంటే?"

"వాడిని అనేదేముంది? రోగంతో తీసుకుని తీసుకుని అట్లా ఏడుపుగొట్టువాడయాడు!" అని కుర్రవాణ్ణి ఎత్తుకోటానికి చేతులుచాచాడు. వాడు తండ్రి దగ్గరికి రావటానికి ఇష్టపడలేదు తల్లి కొంగు గట్టిగా పట్టుకొని ఏడవసాగాడు.

చిత్ర కొంగు విదలించి లాక్కుని "చావనన్నా చావవు పీడా వదిలిపోయేది!" అన్నది.

"ఛీ! ఏమి టామాటలు చిత్రా!" అన్నాడు వినయుడు.

చిత్ర ఏడుపుపర్యంతమై, "ఇంకా ఏమనమంటారు? వాడు బతికేవాడు కాడని నాకు తెలియదూ? తీసుకు తీసుకుని పోయేవాడుపోక, నన్నుకూడా వెంట తీసుకుపోతాడు" అని చాటుగా కళ్ళు తుడుచుకున్నది.

కుర్రవాడు వినయుని చంకలోనుంచి బలపాల్లాంటి చేతులు చావి 'అమ్మ దగ్గరికి పోతా' నని చీత్కారం చేయసాగాడు.

"ఛేంజికి తీసుకుపోతే నయమవుతుందని డాక్టరుగారు చెప్పారు"—ఈ మాట భార్యను ఓదారుస్తుందని వినయునికి నమ్మకంలేదు. అసలు అతనికే లేదాయె!

చిత్ర జవాబివ్వలేదు. కుర్రవాణ్ణి భర్త దగ్గిరనుంచి తీసుకుని, పక్కమీద పడుకోబెట్టి "నోరుమూస్తావా, లేదా? ఈ దఫా అరిచావంటే తలుపుతీసి రోడ్డు మీద పారేసి వస్తాను." అని కుర్రవాడి పక్కనే, పడుకుని భర్తతో "మీరు వెళ్ళి పండుకోరాదూ? రాత్రంతా మేలుకుంటే ఎలా? పగలంతా పని చేయాలాయె— ఇలా ఐతే బండి ఎన్నాళ్ళు సాగుతుంది?" అన్నది.

వినయుడు పక్కమీద పడుకుని "నువ్వు ఒక్కకునుకూ వేయలేదుగా!" అన్నాడు.

"నేను పండుకుంటానుగా, ఇక నిద్ర పోతాను."

కాని ఆమెకు నిద్రపోయే అదృష్టం పట్టలేదు. కుర్రవాడు కొత్తరకం హఠం సాగించాడు: "నువ్వు పడుకున్నా వెందుకు? ఇదిగో, ఇక్కడ కూర్చో!" అన్నాడు వేలుతో చూపిస్తూ.

వాడు చూపించినచోట చిత్ర కూచో వలసిందే. బతిమాలినా, బెదిరించినా లాభంలేదు.

"మా చిట్టివికదూ! భలే నిద్ర వస్తున్నది: కాసేపు నడుం వాలుస్తాను— అక్కడే పడుకుంటానులే. ఏం?"

ఊహుఁ? పడుకోను వల్లకాదు! కూర్చోవలసిందే. "పడుకున్నావెందుకు? కూర్చో!"

పీడి మారాము చూస్తే వినయుడికి కష్టమేసేది. లేచి "వాడి నిట్లా యివ్వు బజార్లో తిప్పుకొస్తాను," అన్నాడు.

"మీరు మళ్ళీ ఎందుకు లేచారు?" అన్నది చిత్ర విసుగుతో.

"వాడి పోరు తగ్గలేదుగా."

"అందుకని అర్థరాత్రిపూట రోడ్ల మీద తిప్పుతారా? మీరు పోయి పడుకోండి."

వినయుడు పక్కమీద పడుకునే వాడు. నిద్రా, విశ్రాంతీలేక. వాడిపోయిన భార్య ముఖంవకం చూడలేక పోయే వాడు. గోడవైపుకుతిరిగి పడుకుని చేంజికి తీసుకువెళ్ళటానికి డబ్బు ఎలా దొరుకుతుందని ఆలోచించేవాడు.

తర్వాత ఎప్పుడో కునుకుపట్టేది. కాని కుర్రవాడికేకలతో మెలకువ వచ్చేది. లేచి చూస్తే చిత్ర మంచానికి తల ఆనించి కూర్చుని నిద్రపోతూ వుండేది. కుర్ర వాడు చేతుల్తో జుట్టుపీకుతూ, కాళ్ళతో తలను తన్నుతూ "నువ్వు నిద్రపోయా వెందుకూ? లే!" అని అరుస్తూండేవాడు.

* * *

ఇలా గడిచిపోతున్నవి రాత్రుల్లూ, పగళ్ళూ! ఒక మాదిరి రేకుల ఇల్లు: వంటకు పాకా, కాస్త కాళీజాగా— ఇదే వీరి ఆస్తి. వారింటికి దగ్గరలోఉన్న పంపుదగ్గర పేరులేని మొక్క ఒకటి మొలిచింది. ఈ శీతకాలంలో అది బాగా పుష్పించింది. కాని వాటికి అందమూ లేదు, గంధమూ లేదు. అయినా దానికి

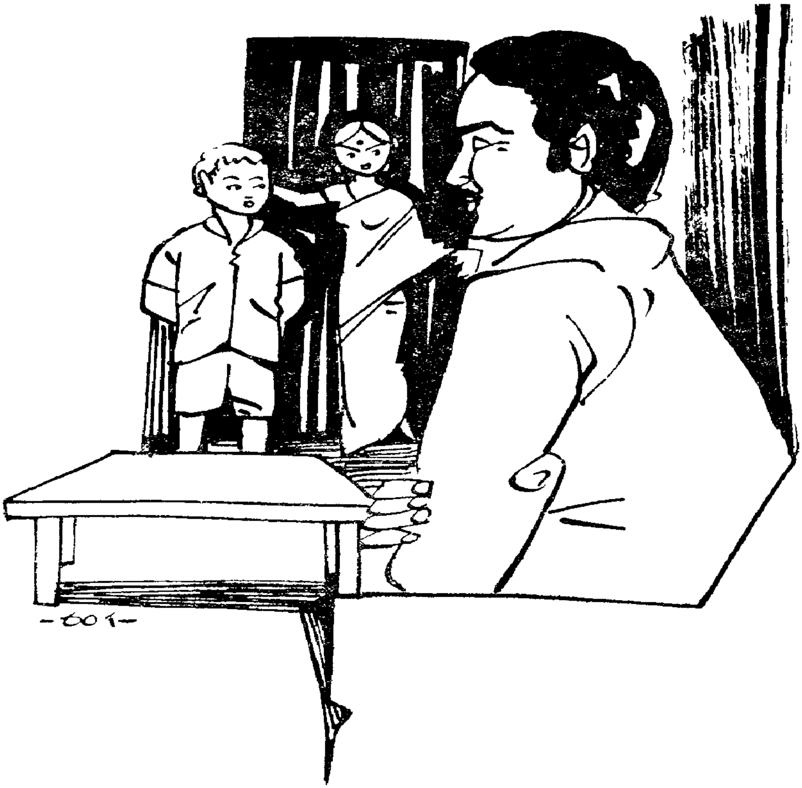

అలంకారం అదే — పేదకుటుంబీకుల ముఖాన నవ్వుమాదిరిగా!

వినయుడు మొదట్లో పితృఋణం తీరుతుందని సంతోషించాడు. కాని ఇప్పుడు అదికూడా తీరేటట్టులేదు. భార్య ముఖం వంక చూడలేకుండా ఉన్నాడు. పాపం! మెడయెముక వెళ్ళుకొచ్చింది— కళ్ళు పీక్కుపోయినవి! ఇంట్లో చాకిరీకీ, కుర్రవాడి సేవకూ నలిగి పందొమ్మిదేళ్ళ చిత్ర నలభైయేళ్లదానిలాగా ఆయింది. కుర్రవాడు రోజురోజుకూ మృత్యువువైపే మొగ్గుతున్నాడు.

ఆవాళ డాక్టరుగారు దోవను పోతూ కారు దిగి ఇంటికొచ్చి, దగ్గరబంధువు మాదిరిగా— "ఇంకా కుర్రవాణ్ణి ఛేంజికి తీసుకుపోలేదా? మీరు వాణ్ణి బతకనిచ్చేటట్టు లేరు!" అని పోయాడు.

డాక్టరు పోగానే వినయుడు భార్యతో— "డాక్టరుకు మనమీద ప్రేమ కలిగిందనుకుంటాను, చిత్రా! మనతో డాక్టరు మాదిరిగా వర్తించడు, కాదూ?" అన్నాడు.

డాక్టరుగారి సహృదయాన్ని గురించి కాసేపు చర్చించుకున్నారు. ఎలాగైనా సరే డబ్బు సంపాదించి నాలుగైదు రోజుల్లోనే కుర్రవాణ్ణి ఛేంజికి తీసుకు వెళ్ళాలని వినయుడు నిశ్చయించుకున్నాడు. చిత్ర నీళ్లు తేవాలని పైపు

దగ్గరికి వెళ్ళింది. డాక్టరుగారి ఈ క్షణిక అభినయంతో వీరి హృదయభారం కొంత తగ్గింది.

*   *   *

అయినా అదెంత సేపు!

పొద్దుకూకింది. వినయుడు బడలికతో ఆఫీసునుంచి ఇంటికి చేరుకున్నాడు. కుర్రవాడిపోరు మామూలే. తల్లికొంగు పుచ్చుకుని వదలడు.

"నేను వంటా గింటా ఏమీ చేసుకోవద్దా! ఇలా నీతో కూర్చుంటే ఎలా జరుగుతుంది?" అని చిత్ర కొంగు వదలించుకోవాలని చూస్తున్నది. కుర్రవాడు శోకంపట్టాడు.

"నువ్వు కూర్చోరాదూ? నేను బజారుకుపోయి పూరీలు తీసుకొస్తాను. వాడిదగ్గరే ఉండు లే." అన్నాడు వినయుడు వాడి ఏడుపుచూసి.

"రెండుకోసులనుంచి నడిచివచ్చి ఈ వానలో మళ్ళీ బజారుకు ఎక్కడ పోతారు? కుర్రవాడి నంత నెత్తికెక్కించుకో నక్కర్లేదు లెండి! పైగా మీకు బజారువస్తువులు సరిపడవు."

"ఒకరోజుతింటే ఏమీ ప్రాణంమీదికి రాదులే! అసలు–"

"అక్కర్లేదు. నేను వంటటానికి పోతున్నాను. ఈ వానలో బజారు కెక్కడ పోతారు?" అని చిత్ర కుర్రవాణ్ణి బలవంతాన వదలించుకుని లేచింది. కుర్రవాడు చేతులూ, కాళ్ళూ ఝాడిస్తూ ఏడవటం సాగించాడు.

వినయుడు ఇక ఏమీ మాట్లాడకుండా బయటికి వచ్చాడు. టప టప వానచినుకులు పడుతున్నవి. రోడ్డంతా బురద. వినయుని కాళ్ళు బురదలోనుంచి లేచేవి కావు!

ఈ కుర్రవానిభారం వహించలేక ఈ కుటుంబం అణిగిపోతున్నది. ఈ శిశువు యొక్క అంధస్వార్థము అనుక్షణమూ బలికోరుతున్నది.

"శిశువు అంటే భవిష్యత్ మానవుడు. వాడికి అన్నీ కోరే అధికారమున్నది. వాడికోసం ఏ త్యాగమైనా చేయాలి" అనుకునేవాడు వినయుడు.

ఇంకోనాడు డాక్టరుగారు వచ్చి తల్లిదండ్రులకు శిశువుల యెడల చూపవలసిన బాధ్యతను, కర్తవ్యాన్ని గురించి ఉపన్యసించి పోయాడు: ఈ మాటలు సహృదయంతో కాదు, అధికారదర్పంతో! వెళ్ళేటప్పుడు—"చూడండి, తన సుఖంకోసం కర్తవ్యాన్ని వదలినవారిని జైలుకు పంపటం న్యాయం. చెప్పండి! నిజమంటారా, కాదా?" అని పోయాడు

వినయుడు యథాప్రకారం ఆఫీసుకు పోతున్నాడు; వస్తున్నాడు. అతని ముఖం రాయిమాదిరిగా కఠినమైంది. మనసులో ఏమాలోచించుకున్నాడో ఎవరికి తెలుస్తుంది?

*   *   *

కుర్రవాడికి నయమైంది. ఇంకేమీ ఆదుర్దా లేదు. వినయుడు వరండాలో ఈజీచేరులో పడుకుని కుర్రవాడి ఆటలు చూస్తున్నాడు. చిత్ర కుర్చీవెనక నిలబడి "అబ్బ, ఎంత మంచి చోటండి. మళ్ళీ నాకు కలకత్తా వెళ్ళ బుద్ధి పుట్టటం లేదు'' అని. భర్త చెవిదగ్గరకు వంగి నవ్వుముఖంతో "నిన్న కుర్రాణ్ణి ఎత్తుకుంటే చేతులు జిమ్ముమన్నవి!'' అంది.

ఈ గరపభూమిరంగు చిత్ర చెక్కిళ్ళకూ, చెట్లలోని సజీవత్వం చిత్ర వొంటికీ బాగా పట్టింది. వినయుడేం మాట్లాడలేదు.

చిత్ర కాసేపుండి కేకపెట్టింది; ''ఒరే చిట్టీ! వాణ్ణి వదలిపెట్టు—అసలే బక్కప్రాణం!"

చిట్టి తనతో ఆడుకునే కుర్రవాడి వీపుమీద ఎక్కి తల మట్టిలో కూరుతున్నాడు. వినయుడు పోయి వదలించిందాకా వదలలేదు.

కిందపడ్డ కుర్రవాడు లేచి దుమ్ము దులుపుకుని ఏడవకుండా ముఖాన నవ్వు తెచ్చుకుని ''చూడండి కక్కయ్యగారూ! చిట్టి నన్ను మోయమంటాడు నేను మోయగలనటండీ!" అన్నాడు.

కుర్రవాడి పేరు రఘు, పొరుగువారి అబ్బాయి. జబ్బుగా ఉంటే తండ్రివాళ్ళు ఇక్కడికి తీసుకువచ్చారు. చక్కని ముఖం; ఎప్పుడూ నవ్వుతూ ఉంటుంది. వినయుడు వీడితో తన కొడుకును పోల్చుకుని సిగ్గుపడ్డాడు. కొడుకును గదుముతూ "ఎందుకు వాడి తల మట్టిలో కూరింది? పోట్లాడకండి ఉండలేవూ?'' అన్నాడు

చిట్టి కళ్ళూ ముఖమూ ఎర్రచేసుకున్నాడు. "పోట్లాడుకోలేదండి! చిట్టి గుర్రపుఆట ఆడుకుందామంటే నేను మోయలేనన్నాను నాకేమీ దెబ్బ తగలలేదు'' అన్నాడు రఘు.

"జాగ్రత్త. వాడి నెప్పుడూ అంటుకోకు!" అని వినయుడు వరండాలోకి వచ్చాడు.

"మన అబ్బాయికీ రఘూకూ కలవదు..." అని భర్త గంభీరముఖంవంక చూసి చప్పున ఆగింది చిత్ర.

ఆ మాట నిజమే రఘు ఎంత లాలించినా బతిమాలినా చిట్టి వినేవాడుకాడు. ముఖం మాడ్చుకుని, సందు చిక్కగానే తొడ మెలిపెట్టి పరిగెత్తేవాడు.

రఘు ఏడ్చేవాడు చిత్ర వాడిని చంకకు తీసుకుని కొడుకును గదిమేది. వినయుడు మాత్రం కుర్చీలోనుంచి లేచేవాడు కాదు. అతని ముఖం వేదనతో నల్లబడేది రఘు ఏడుపు చాలించి అతని దగ్గరకువచ్చి "కక్కయ్యా! చిట్టి నన్ను కొట్టాడు. రేపటినించి ఆడుకోటానికి రాను!'' అని చెప్పేదాకా మాట్లాడేవాడు కాదు శూన్యంవంక చూస్తూ ఏమాలోచించేవాడో!

రఘు మళ్ళీ సాయంత్రం వచ్చాడు.

వినయుడు అప్పుడు కొడుక్కి చదువు చెప్పుతున్నాడు. అరగంట శ్రమ పడినా చిట్టికి అక్షరం రాకపోయేవరకు హతాశుడైనాడు. రఘు వచ్చి పక్కనే కూర్చున్నాడు. వినయుడు "రఘూ! నువ్వు 'అ' రాయగలవా!" అని అడిగాడు.

రఘు నవ్వి "అః కక్కయ్యగారూ! నేను బాలశిక్ష అంతా వప్పగించగలను'' అన్నాడు.

"నువ్వు బాలశిక్ష చదువుతున్నావా?" అన్నాడు వినయుడు ఆశ్చర్యంతో.

"పూర్తి కూడా అయిందండి 'అ' రాయమంటారా?" అని రఘు పలక కోసం చేయి చాపాడు.

చిట్టి పలక ఇవ్వలేదు. గట్టిగా పట్టుక్కూర్చున్నాడు.

''చిట్టిని పలకివ్వమని చెప్పండి కక్కయ్యగారూ! నేను అక్షరాలు బాగా రాస్తాను" అన్నాడు రఘు.

"వద్దులే! వాడు రాసుకుంటాడు. నువ్వింటికి పో!'' అన్నాడు వినయుడు పరుషంగా. ఈ మాట వినేవరకు పాపం రఘుముఖం వెలవెలపోయింది. కిక్కురు మనకుండా ఇంటికి పోయాడు.

కాసేపటికి చిత్ర ఇంట్లోనించి వచ్చి "మధ్యాహ్నంనుంచి వాడినే పెట్టుకు కూర్చున్నారే! జిడ్డిని చేయందీ వదలరా ఏమిటి?'' అన్నది.

"ఊ." అన్నాడు వినయుడు గంభీరంగా.

*   *   *

రఘు రెండు రోజులనుంచి రావటం లేదు. వినయుని సిగ్గుకూ, బాధకూ అంతులేదు. కుర్రవాణ్ణి వెంటపెట్టుకుని వాళ్ళ ఇంటికి కూడా పోవాలనుకుని మధ్యలోనే తిరిగి వచ్చాడు. తనముందే తన తల కొట్టేసినట్టున్నది అతనికి.

మూడోనాడు బయటికి వెళ్ళుతూండగా, రఘు గేటుచాటున నిలబడి లోపలికి తొంగిచూస్తూ వినయుని కంటపడ్డాడు, 'రఘూ!' అని పిలిచాడు వినయుడు.

దొంగతనంచేస్తూ పట్టుబడ్డవాడి మాదిరయాడు రఘు పారిపోవాలని చూస్తున్నాడు.

"చిట్టితో ఆడుకోటానికి రావటం లేదే, రఘూ?''

ఈ మాటలోఉన్న ఆదరంతో రఘూకు ధైర్యంవచ్చింది. "మీరు కోప్పడరుకదూ కక్కయ్యగారూ?" అన్నాడు.

వినయుని కళ్ళలో నీరు తిరిగింది–ఈ రోగిష్ఠి కుర్రవాని మాటలూ చేష్టలూ చూసి! వినయుడు రఘూను ఎత్తి ముద్దు పెట్టుకుని "ఎందుకు కోప్పడతాను బాబూ?'' అన్నాడు.

రఘు ముఖం ఆనందంతో వికసించింది. "అయితే ఆడుకోటానికి పోయేదీ?'' అన్నాడు.

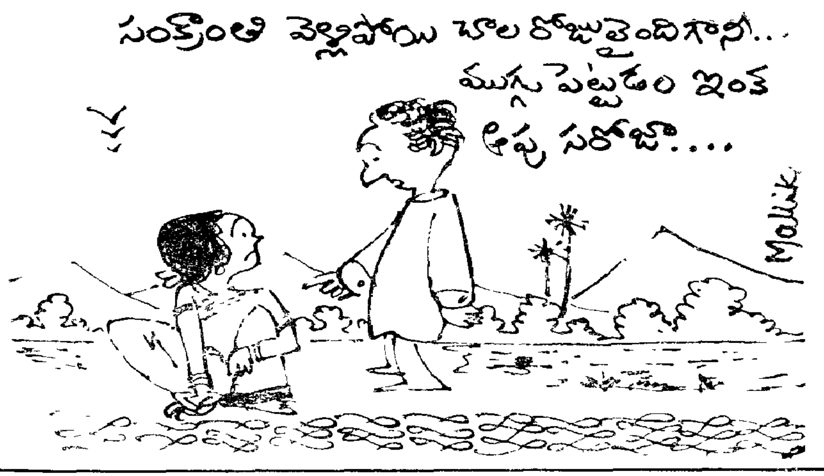

"పో!" అని వినయుడు దించాడు; రఘు సంతోషంతో పరిగెత్తాడు.

రెండురోజులకు చెల్లుగా ఇవ్వాళ వినయుడు ఉల్లాసంతో షికారుకు పోయాడు. కాని తిరిగి వచ్చేవరకు ఆ ఉల్లాసంపోయింది. వాకిట్లో ఉండగానే కొడుకు కర్కశస్వరం వినిపించింది:— "ఊహుఁ! వాడికి రెండివ్వటానికి వల్ల కాదు. ఏం, వాడింటికిపోయి తినలేడూ? ముష్టి వెధవ!"

లజ్జతో, వేదనతో, కోపంతో వినయుని ముఖం ఎర్రబడింది. కాస్త కుర్ర వాడిలో ఇంత అసూయ ఎక్కడనుంచి వచ్చిందా అని ఆలోచించుకుంటూ గది లోకి పోయాడు. "చూడు, నాయనా! అంత కుట్టుమోతుతనం ఉండకూడదు. వాడు నీకు తమ్ముడుకాదూ! రెండుకాక పోతే ఒక్కటిస్తాను" అని భార్య కొడుకును ఓదార్చటం గదిలోనుంచే వింటు న్నాడు. "నాకు ఒక్క మిఠాయిఉండ చాలు వీన్ని! జబ్బుకాదూ, అరగదు." అని రఘూ అనటంకూడా విన్నాడు.

"సరే నాయనా నువ్వొకటి తీసుకో; మా చిట్టికి రెండు ...సరేనా?"

కాని అది యివ్వటంకూడా చిట్టికిష్టం లేదు. "ఊహుఁ. వాడికివ్వటానికి వీల్లేదు. ఇవ్వు చూద్దాము. వాడి చేతిలోనుంచి లాక్కోపోతే!" అన్నాడు.

"లాక్కో, చూస్తాను! సీ! రెండి స్తేను పాపమని, వాడిచేతిలోది లాక్కుం టావా?" అన్నది చిత్ర కోపంతో.

"వాడికి మన మెందుకివ్వాలి? నాన్న వెళ్లగొట్టెనుగా, మళ్లీ ఎందు కొచ్చాడు?"

"బాగానేవస్తాడు! బాగానేతింటాడు?"

ఇదిమామూలు విషయమే! మామూలు పాటే; వినయునికి అసహ్య మేసి పోయింది. అతని జీవితస్వప్నాలూ, ఆశలూ తుడుచుకుపోయినట్లయినవి. మెదలకుండా లేచి వాకిట్లోకి వచ్చి నిల బడ్డాడు.

చిత్ర రఘు చేతిలో మిఠాయిఉండ పెట్టింది. "నా కంతా అఖ్ఖర్లేదు పిన్నీ... నాకు అకలిలేదు కదూ!" అన్నాడు రఘు. కాని ఆ మాట పూర్తికాకముందే చిట్టి వాడి చేతిలోని ఉండ వొడిచి లాక్కుని "ఇన్, నీకు ఉండ కావాలీ?" అన్నాడు.

చేయి నొప్పిపుట్టి రఘు ఏడ్చాడు. చిత్ర కొడుకు వీపుమీద ఒకటి వడ్డించింది. వినయుడు వచ్చిన విధంగానే మెదలకుండా మళ్లీ గదిలోకి వెళ్ళాడు.

* * *

"వాళ్ళ రఘూకు ప్రమాదంగా ఉన్నదటండీ!" అన్నది చిత్ర వచ్చి. వినయుడు సందె చీకటిలో వరండాలో కూర్చుని "ఎవరికి, రఘూకా?" అన్నాడు.

"ఆఁ వాళ్లమ్మ ఏడుస్తున్నదండి. ఇంత మంచి చోటు కొచ్చినా కూడా కుర్రవాడు బాగుపడలేదు. రోజు రోజుకూ దిగజారిపోయాడు."

వినయుడు మాట్లాడలేదు. కొండల వంక చూస్తూ ఉండిపోయాడు. కాసేపు ఉండి చిత్ర ఇంట్లోకి పోబోతూ ఉండగా కొంగు పట్టుకుని 'మాట!' అన్నాడు.

"ఏమిటి ఏ?" అని చిత్ర అడిగింది వినయుడు మళ్లీ ఏమీ మాటాడలేదు

"ఏమి చెపుతారో త్వరగా చెప్పండి. నాకు చాలా పనులున్నై" అన్నది చిత్ర.

"మన అబ్బాయికి బాగా నయమైనట్టేకదూ చిత్రా?" అన్నాడు వినయుడు-కుర్చీ చిత్రవైపుకు తిప్పి.

"అలాగే కనపడుతుంది."

"నీకు చాలా సంతోషంగా ఉంది కదూ?"

"ఏమిటండి ఆ తలా తోకా లేని మాటలు? ఎవరన్నా అడుగుతారూ ఇలాంటివి? కుర్రవాడికి నయమైనందుకు మీకు సంతోషంగా లేదా ఏమిటి!"

నిట్టూర్చాడు వినయుడు; ఏమీ మాట్లాడలేదు చిత్ర మళ్ళీ, పోబోతుండగా కొంగు పట్టుకుని ఆపి "ఈ కుర్రవాడే రేపు పెద్దవాడవుతాడు, సంసారం చేస్తాడు — కాదా చిత్రా?" అన్నాడు వినయుడు.

చిత్రకు ఇతని గొంతు అస్వాభావికంగా తోచింది!

"ఏమిటి మీరు చెప్పేది? తెలిసేట్టన్నా చెప్పండి!" అంది.

"చూడు! ఈ కుర్రవాడే ముందు మనకు ఆధారం పుత్ర పౌత్రాదిపర్యంతం ఈ భూమిని అనుభవిస్తాడు అందుకనే ఈ మన ప్రయత్నాలు, త్యాగం. తెలిసిందా?"

"ఊరుకోండి. మీ వెటకారమూ, మీరూను!" అని చెంగు గుంజుకుని చిత్ర వెళ్ళిపోయింది. వినయుడు ఆ అంధకారంలోనే కూర్చుని, బహుశా భవిష్యత్తును ఊహించుకున్నాడనుకుంటాను.

కొన్నాళ్ళు గడిచినాక, అర్ధరాత్రిపూట

ఏడుపు విని చిత్ర లేచి భర్తను లేపి "ఏమన్నా వినపడుతోందా?" అని అడిగింది. "ఊఁ" అన్నాడు వినయుడు.

"రఘూవాళ్ల ఇంట్లోనించేకాదూ?" అన్నది వెలవెలపోయిన ముఖంతో.

"అట్లాగే ఉంది." అని వినయుడు మంచందిగి కిటికీదగ్గరకు పోయి నిలబడ్డాడు. తర్వాత ఇంట్లో పచారుచేస్తూ హఠాత్తుగా ఆగి "రఘు చచ్చిపోవటం, మన అబ్బాయి బతకటం ఆశ్చర్యం కాదా చిత్రా" అన్నాడు వికృతస్వరంతో.

చిత్ర జవాబివ్వలేదు; ఒక్కమాటు కంపించింది. వినయుడు తలవంచుకుని పచారుచేస్తూనే చెప్పసాగాడు: "మనమెంతో త్యాగం చేశాము; ఎన్నో కష్టాలు సహించాము; మనబ్బాయి తప్పక బతుకుతాడు చిత్రా! వీడేకాదు, వీడిలాంటి వాళ్ళు ఇంకా కోట్లమంది బతుకుతారు; కొట్టుకుని చంపుకుని ప్రపంచాన్ని కలుషితం చేస్తారు. లేకపోతే మన శ్రమంతా వృథాకాదా!"

గొంతు చాలా అస్వాభావికంగాఉంది.

"మీకు పిచ్చిఎక్కిందా ఏం?" అన్నది చిత్ర" విసుగుతో.

అలానే అనుకుంటాను!" అని చిత్ర చెయ్యిగట్టిగా పట్టుకొని "ఇక్కడికి రావటానికి డబ్బుఎక్కడిదో ఎరుగుదువా? పిల్లవాణ్ణి పుట్టించిన బాధ్యత ఎంత పని చేయించిందో తెలుసుకున్నావా?" అన్నాడు కర్కశస్వరంతో.

"ఎక్కడ తెచ్చారేమిటి?" అన్నది చిత్ర భయంతో.

"దొంగతనం చేశాను! చాటుగా ఓడలోవచ్చిన బేలు అమ్మాను. భవిష్యత్ మానవుని హక్కులముందు ఇది తప్పుపని కాదుకదూ!"

"కొంప మునుగుతుందా ఏమిటి!" అన్నది చిత్ర కంపిస్తూ

వినయుడు కర్కశంగా నవ్వి "ఏమీ మునగదు, భయపడమాకు! అసలు అక్కడే ఉంది గమ్మత్తు! ఈ దొంగతనం బయటపడదు! చిరకాలం నన్ను అంకుశంతో పొడుస్తూ ఉంటుంది!" అన్నాడు.

వినయునిలో ఆకస్మికంగా వచ్చిన ఈ పొంగు వెంటనే చల్లారిపోయింది. బయటికి వచ్చి శీతల స్నిగ్ధ అంధకారంలో మౌనంగా కాసేపు నిలబడ్డాడు. అతని ప్రవర్తన అతనికే ఆశ్చర్యం కలిగించింది—ఇంత ఆవేశం చెందాల్సిన అవసరం లేదని అతనికి తోచింది.

విశాల ఆకాశం నక్షత్రాల ప్రకాశంలో గగుర్పొడిచినట్లు ఉంది. క్షమాధరిత్రి యుగయుగాల నుంచి అనేకసార్లు హతాశచెంది నేటికీ ఓర్పు పోగొట్టుకోలేదు! మరి—?